

Steeds meer kritiek op microkredieten

door Marc Leijendekker, 8 december 2010

Microkredieten kunnen een ramp zijn voor arme mensen. Het idee om mensen met kleine leningen in staat te stellen zelf een economische activiteit op te zetten, bijvoorbeeld met een naaimachine, leek een overtuigend antwoord op kritiek dat ontwikkelingshulp vaak niet op de goede plaats terecht komt. Kleinschalig, mensen direct tot actie aanzettend, effectief. Het enthousiasme van prinses Maxima, die zich er ook in VN-verband voor inzet, gaf het idee verdere steun. Overal ter wereld sloeg deze gedachte aan. Maar vooral in India en Bangladesh worden financiële instellingen er sinds enige tijd van beschuldigd woekerrentes te vragen voor kleine leningen.

De Financial Times wijdt er woensdag een artikel¹ aan. De premier van Bangladesh wordt geciteerd:

Micro-lenders make the people of this country their guinea pig ... They are sucking blood from the poor in the name of poverty alleviation.

Al eerder had de krant in een achtergrondartikel geschreven over acties van de Indiase autoriteiten nadat tientallen mensen zelfmoord hadden gepleegd omdat ze de hoge rentes, soms meer dan dertig procent, niet konden betalen. Een aantal verleners van microkredieten is op commerciële basis gaan werken. Een enkel bedrijf is naar de beurs gegaan, met de belofte van een hoog rendement voor de aandeelhouders – het belang van de arme mensen die van de leningen moesten profiteren, leek op de achtergrond te raken. Ook het Nederlandse pensioenfonds PGGM is volgens de FT in de microkredieten in India gestapt.

Een van de grootste kredietorganisaties wereldwijd is Oikokredit. Ook zij erkent op haar website² dat er problemen zijn gerezen toen het verlenen van microkredieten een gewone commerciële activiteit is geworden.

Toen ook anderen hierin begonnen te investeren, hadden ze vaak meer oog voor het behalen van een gunstig rendement op hun investeringen dan voor de maatschappelijke resultaten daarvan. Deze organisaties werken het liefst samen met grote microfinancieringsinstellingen in de steden die altijd goede resultaten hebben behaald en weinig risico's lopen.

De onrust in India, constateert de FT, is verder gegroeid toen bleek dat instellingen voor microfinanciering soms meer winst maakten dan gewone banken en dat hun topmensen meer verdienen dan collega's bij gewone banken. Bijna niemand bestrijdt de oorspronkelijke gedachte. Maar dan moeten wel de klanten van kredietverleners, en niet hun investeerders, centraal blijven staan.

¹ <http://www.pensioenbestuurders.nl/wp-content/uploads/2010/11/Bangladesh-joins-microfinance-backlash.pdf>

² <http://www.oikokredit.org/nl/veelgestelde-vragen/uitdagingen-in-de-microfinancieringssector/waarom-ligt-de-microfinancieringssector-momenteel-zo-onder-vuur-in-de-media>